

VEČERNI LIST

Cene po pošti:

za celo leto . K 84.—

za pol leta . K 42.—

za četrt leta . K 21.—

za 1 mesec . K 7.—

Za Ljubljano mesečno 7 K

Za inozemstvo mesečno K 12.—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Zopet doma!

Ujetniki iz Sibirije se vrnili.

Dubrovniška »Narodna Svijest« pri naša podrobnejša poročila o prihodu naših legionarjev iz Sibirije. V Dubrovnik je 15. t. m. došel angleški parnik »Kildonan Castle«, ki je po najčudnejših doživljajih, po nepopisnem trpljenju in vseh mogočih težavah in ovirah pripeljal na domačo obalo 1600 jugoslovanskih fantov in mož, bivših vojni ujetnikov in nato bojevnikov za slovensko svobodo in samostojnost. Med temi našimi junaki in mučniki je mnogo takih, ki so bili odšli pred leti mladi in veseli, pa se vračajo sedaj osiveli in resni. Marsikateri je bil pustil doma majhno dečico, morda še nerojeno, pa bo našel sedaj odrasle dečke in deklice, ki so nešteto krat skušali priklicati si pred oči drago očetovo sliko, katerega so poznali le po fotografiji in po pripovedovanju žalostne, potrte, s skrbmi preobložene mame. Mnogi je bil pustil doma še krepke starše, pa jih bo našel sedaj za mnogo postarane. Pa da jih bo le našel! Mnogi je imel brate in sestre, ki so vsi v tem času, odkar se niso videli, mnogo doživeli, mnogo pretrpeli. Kolik dogodek za vse te in za naše drage legioneše to svidenje! Bog daj, da bi vsem bilo v srečo in blagostanje.

Ta zadnji transport jugoslovanskih legionarjev iz Sibirije je za slovensko javnost posebno zanimiv za to, ker se je z njim vrnil tudi odlični naš organizator in pisatelj g. Fran Terseglav. Vedno smo ga pogrešali, a sedaj nam prihaja baš o pravem času! Stojimo pred nalogo, da izvedemo najodločnejši boj za načela in tako razčistimo težko, zadušljivo politično ozračje. Tu nam bo bojevnik, kakoršen je g. Terseglav, pomoč, ki jo vemo ceniti in z nami vsa naša javnost. Zato z veseljem beležimo vest »Narodne Svijesti«, v kateri uredništvo se je g. Terseglav oglašil, da se je g. Terseglav vrnil v domovino zdrav in krepak.

G. Terseglav je bil ujet 25. marca 1915. v Galiciji. Pretrpel je kot ujetnik 8 mesecev v Čeljabinsku v Sibiriji in 3 mesece v strašnem orenburškem ujetniškem taboru. V pomoč mu je bil katoliški župnik v Čeljabinsku g. Paskievič. Potem je postal najmanj pozorna ruska pokrajinska oblast ter ga nastavila kot uradnika. Tu se je odprla Terseglavovim sposobnostim in stremiljem široka možnost dejstvena. Spoznal se je z dobrotami z ruskimi kmeti in ljudstvom in ruskimi razmerami. Po

preobratu je g. Terseglav stopil v vrste jugoslovanske prostovoljske legije v okviru češke armade in bil eden najdelavnejših članov jugoslovanske vrhovne narodne organizacije v Sibiriji. Leta 1919. je bil imenovan za sekčnega načelnika v oddelku za nepravoslavne veroizpovedi v ministrstvu za bogočastje v Omsku. Na tem mestu — kakor že tudi ves čas preje — je g. Terseglav neumorno delal na to, da bi se kolikor mogoče razširilo in poglobilo medsebojno spoznavanje med katoličani in pravoslavni in se ustvarili zlasti med obojestransko duhovščino čim iskrenjši stiki. Kar je tu storil in dosegel g. Terseglav, bomo vedeli šele sčasoma prav ceniti.

Začetkom leta 1920. je g. Terseglav z ostalimi jugoslovanskimi legioneši na prizadevanje naše vojne misije končno dobil priliko, da se vrne v domovino. V Vladivostoku je prišel v stik z voditeljem naše vojne misije g. podpolkovnikom Mičičem, od katerega je šele dobil zanesljive informacije o razmerah v domovini.

Vest, da Jugoslavija nele obstoja, ampak kljub vsemu tudi trdno stoji in se razvija v smislu državnega in narodnega edinstva ob sodelovanju vseh strank — je bila g. Terseglavu gotovo v veliko uteho in nov duševni vzlet ob potu v domovino. Ta domovina ga kot težko pričakovanega z veseljem sprejema!

Izmed drugih legionešev, ki so se s tem transportom vrnili domov, imenujemo gosp. profesorja Košnika iz Gorice in bivšega »Narodovega« urednika g. Železnikarja. Transport so vodili kapetan Božić kot poveljnik, potem g. major Trifunović, član vojne komisije, in g. Božidar Jeremić, predsednik »Jugoslov. Nar. Višje« v Sibiriji. Največje zasluge za srečno odpravo naših fantov in mož v domovino pa si je pridobil načelnik vojne komisije g. podpolkovnik Mičič, ki se ni zbal največjih trudov in težav, da zbere zadnje skupine naših ljudi po nepregledni ruski državi in jih odpošlje domov. Zadnji transport je bil drugi po številu; tretji pa je že tudi na potu — vozi se na angleškem parniku »Himalaja«, ki ga v Dubrovniku pričakujejo začetkom septembra.

Legioneši so kot vojaki podrejeni vojaškemu poveljstvu ter morajo čakati, da jih vojaške oblasti odpuste domov. Naj bi se to zgodilo čim prej, saj legioneši in njih svoji nestrpnosti pričakujejo svidenja!

A kolikor mogoče mnogo zastav, da pokažejo nemški značaj v pasu A. Naši Narodni sveti so izdali parolo, naj naši ljudje ne izobešajo nobenih zastav.

NAŠA ZVEZA Z BOLGARIJO.

LDU Zagreb, 23. avgusta. »Novosti« poročajo iz Beograda, da se v gotovih diplomatskih krogih trdi, da bo v kratkem bolgarski ministrski predsednik Stambulinski posetil Beograd. Stambulinski si že več kot leto dni prizadeva, da bi prišel v stik z našimi državniki, kar se mu je po posetu dr. Beneša v Beogradu posrečilo. Stambulinski je bil v Beogradu, ko je potoval v Pariz, toda takrat je govoril z enim naših novinarjev, dočim je ministrski predsednik odklonil pogovor z njim. Sedaj bo poizkušal, da se vzpostavijo trgovske zveze med našo državo in Bolgarsko, potem pa da pride do balkanske zveze med Jugoslavijo, Bolgarsko in Rumunijo.

ZASTOPNIKI ZASEDENEGA OZEMLJA.

LDU Zagreb, 23. avgusta. Včeraj in danes je imelo v dvorani trgovske in obrtniške zbornice zborovanje okoli 50 zastopnikov našega naroda, ki ječi pod italijanskim jarmom. Predsedoval je bivši tržaski zastopnik in član mirovne delegacije dr. Gregorin. Posvetovanj so se udeležili zastopniki posameznih političnih strank. Vsa razprava se je vršila zelo temeljito. Izvoljen je bil odbor 10 oseb, ki bo sestavil potrebne predloge za nadaljnjo organizirano delo.

Izid občinskih volitev v Srbiji.

Beograd, 23. avgusta. Po doslej došli poročilih je izid občinskih volitev v Srbiji naslednji: Vsega skupaj so dobili radikalci večino v 216 krajih, demokrati pa le v 167. V 10 krajih so nastopili in zmagali radikalci in demokrati v volilnem boju skupno. V enem okraju imajo večino republikanci, v 17 poljedelska stranka, v 12 komunisti, v enem socialdemokrati, v 13 nevtranci, v 1 liberalci, v enem meščani, v 3 samostalci. Če — izvzemši komuniste in socialdemokrate — vse ostale stranke prištejemo demokratom, so ti

dobili 203 kraje, kar je še vedno manjšina proti 216 radikalnim občinam. Po vsem pričakovanju in pisanju demokratskega časopisa je bilo sodi, da bodo demokrati dobili večino krajev. To se ni zgodilo, kakor kažejo doslej došle številke. Zato pomeni izid volitev v Srbiji poraz za demokrate, ki so tudi tu podlegli s svojimi nadami in načrti. V samem Beogradu, ki so ga proglašali za svojo trdnjavo, so dobili celih 600 glasov manj ko radikalci in skoro 1000 glasov manj ko komunisti. Če to imenujemo zmago, je tudi prav.

Ruska armada razbita?

LDU Praga, 23. avgusta. Današnji »Tagblatt« javlja iz Varšave, da je poveljništvo stavilo generalu Sikorskemu predlog, pričeti pogajanja glede predaje ruske severne armade. Armada šteje 50.000 mož.

LDU Königsberg, 23. avgusta. (DunKU — Wolff.) Poljsko severno krilo je včeraj doseglo črto Chorzele—Otrolenka do Narawa južno od Bialystoka. Danes so Poljaki zasedli Bialystok. Ostanke 4. in 5. ruske armade se umikajo in so med državno mejo in železniško progo Ditrolenka—Bialy-

stok, število boljševiških čet, ki so pobegnile čez mejo, je vedno večje. Dosedaj so jih našli približno 10.000. Vzhodno od Brest Litovska in Cholma se boljševiki še upirajo. V Galiciji položaj še ni razjasnjen.

LDU Moskva, 23. avgusta. (Brezlično) »Izvestia« javljajo: Pod pritiskom poljske armade so morale naše čete izprazniti več mest. Zbrati moramo še več prostovoljcev. Tovariši! Pojdite na zapadno in južno fronto, ustavite prodiranje Poljakov in Wrangla! Vojni in lakoti moramo storiti konec.

Ponarejena moka.

Trgovci pred sodiščem.

Včeraj se je — kakor smo poročali — vršila razprava proti milijonarju Ivanu Knezu ter raznim trgovcem, češ da so prodajali ponarejeno moko, ki ji je bilo primešanih mnogo drugih, nezdravih snovi. Zasllišani so bili še:

Ivan Pirc se zagovarja: Skubic in Glavič sta mi rekla, da bo pšenica slaba. Ljudje so se pritoževali, da je moka slaba, ko sem jo prodajal. Prodal sem jo kljub temu; mešal sem namreč z njo boljšo moko.

Franc Mihelčič, mlinar, se zagovarja, da je prišel k njemu Skubic in povedal, da pride en vagon pšenice od Kneza za mletvo. Dal mu je tudi navodilo za mlevske izdelke. Pozneje, pravi Mihelčič, da je rekel Glaviču, da je moka slaba. Toda Glavič je vztrajal pri tem, da naj naredi toliko moke, kolikor je v navodilu naročeno.

Pšenica je bila smetna po njegovem mnenju 20—25 odstotkov. Sčistil jo je za 2000 kg primesi. »Ker sem videl, da ne morem napraviti sedaj toliko moke, sem vso primes zmel. Izločeno zmes sem posebej zmel in pomešal med moko št. 3 do 1000 kg, ostanek sem primešal med moko št. 4 in št. 6 ter med otrobe.«

Radi pomanjkanja izkazov se ta razprava preloži za nedoločen čas.

August Jenko, pek na Gospodarski cesti 7 v Ljubljani, nekaznovan, je tožan, da je bila moka št. 0 kislina in moka št. 3 še bolj. Izpove, da je začetkom maja kupil od g. Kneza en vagon pšenice, ne da bi jo bil videl. G. Knez jo je poslal naravnost v mlin v Domžale g. Kuraltu. G. Kuralt je obtožencu telefoniral, da je pšenica slaba. Šel je sam k njemu in videl, da je resnica. Rekel je g. Kuraltu, naj jo zmelje kljub temu in naj napravi manj moke. Ko je moka prejel, je takoj po zoprnem duhu spoznal, da moka ni dobra. V promet jo je spravil na ta način, da jo je mešal med boljšo moko, ki jo je pozneje kupil. 24 vreč pa, ki mu jih je dal magistrat pod zaporo, je tudi porabil.

Priča Ivan Kuralt, mlinar, izpove, da je g. Jenko rekel, ko mu je sporočil, da je pšenica slaba in da se ne bo moglo napraviti toliko moke, naj pšenica zmelje po navodilu.

Ker so potrebne še razne preiskave,

POLJAKI ZASEDAJO ŠLEZIJO.

LDU Beuthen, 23. avgusta. (DunKU) Wolffov urad poroča: Poljaki so včeraj zasedli Pless in Schrau. Po dosedanjih poročilih je ves okraj Rybnik izimši mesta Rybnik in ves okraj Pless z mestom Pless

se tozadevna razprava preloži za nedoločen čas.

Franciška Godec, rojena pri Sv. Heleni ob Savi, pristojna v Ljubljano, trgovka, stanujoča na Dunajski cesti 58, je obtožena, da se je našlo pri njej 60 kg fiziološke moke, ki je bila zelo kislina, moka št. 0 pa neužitna.

Franciška Godec se zagovarja, da je kupila moko od Gregčeve roj. Rebolj iz Trzina. Glede slabše moke je izjavila Gregčeva, da jo je kupila od Bertancelj. Vse moke je bilo štiri vreče, ki jo je kupila za št. 0. Ko je napravila peko, je spoznala v testu, da moka ni prava. Misli je, da je fiziološka moka radi njenega okusa. Napravila je okoli 200 štruck in prodala okoli 100 za krono ceneje kakor druge, vendar manjše. Vso ostalo moko je obdržala in zahtevala, naj vzame Gregčeva nazaj moko. Medtem pa je prišel od policije nekdo in vzel vzorec moke. Moko je mešala med drugo tako, da je je porabila okrog 300 kg, okrog 20 kg je imela doma. Njenemu pomočniku Francu Zagorniku se je reklo na magistratu, da se sme moka pomalem mešati med drugo.

Pavel Bertancelj, mlinar iz Domžal, zanikava, da bi prodal Reboljevi kako moko.

V svrhu zaslišanja prič Rebolja in drugih se razprava preloži.

Alojzij Marn, pristojen na Vič, trgovec na Glincah št. 141, nekaznovan, je obtožen, da je prodajal ponarejeno moko. Alojzij Marn izpove, da je kupil od Kneza vagon pšenice, ki je tehtala 9600 kg. Pšenice ni videl. Knez jo je poslal a mlinarja Mihelčiča. Šel je k njemu in videl, da je pšenica smetna. Naročil je, naj napravi 50 odstotkov št. 0, 20 odst. št. 3, 4 odst. št. 6. Ko je videl, da je moka slaba, jo je pomešal med drugo moko in vso prodal.

Priča Franc Mihelčič, mlinar v Študi, izpove, da je obtožencu povedal, da je pšenica zelo smetna. Pokazal mu je smeti. Izčistil jih je za 1300 kg. Ker pa je Marn zahteval, da mu mora napraviti toliko mlevskih izdelkov, kakor je bilo nakazano, je moral med moko št. 3 pomešati okoli 600 kg in drugo med otrobe.

Razprava proti vsem obtožencem je preložena.

v poljskih rokah. Nadalje so Poljaki zasedli deželni okraj Katovice, deželni okraj Beuthen ter deželni okraj Ternovice. Mesta Glivice, Katovice, Beuthen in Königs-hütte še niso v poljskih rokah.

—:—

NAŠA SEVERNA MEJA NA ŠTAJERSKEM.

LDU Maribor, 23. avgusta. Tehnično oboje razmejivne komisije je danes pričelo z določevanjem meje. Odpeljalo se je na našo začasno mejo nad Dravogradom, kjer nudi prirodna lega obmejne ozemlja možnost, da se brez težav določi bodoča meja med nami in Avstrijo. Antantna komisija pa je medtem napravila prvi ogled na licu mesta od Špilja do Marenberka.

PLEBISCIT NA KOROŠKEM.

LDU Ljubljana, 23. avgusta. Iz Celovca poročajo, da se je predsednik plebiscitne komisije pritožil pri našem zastopniku, da napadajo naši listi zlasti posamezne člane plebiscitne komisije. Naš delegat je odgovoril, da osebno obžaluje te napade, ako so se v resnici dogodili in da bo glede slovenskih listov, ki izhajajo v pasu A, potrebno odredil. Kar pa se tiče pisanja listov v Jugoslaviji, je naš zastopnik odgovoril, da ne more ničesar ukreniti, ker obstoji pri nas svoboda tiska in je vsak vpliv na liste s strani vlade izključen.

LDU Ljubljana, 23. avgusta. Iz Celovca poročajo: V eni prihodnjih sej plebiscitne komisije se bo razpravljalo o načinu glasovanja pri plebiscitu, ki se bo, kakor se govori, vršil koncem septembra ali začetkom oktobra.

LDU Ljubljana, 23. avgusta. Iz Celovca nam poročajo: Nemški listi v Celovcu pozivljejo vse meščane, naj pošljejo v pas

REKA.

LDU Reka, 23. avgusta. Pred par dnevi je bila seja reške trgovske in obrtniške zbornice, na kateri je ravnatelj družbe »Société de Bois« izjavil, da Jugoslavija težko čaka, kdaj se bo vzpostavila železniška zveza med njo in Reko. Pri tej priliki je prišlo tudi do razgovora o dogodkih, ki so se izvršili na Reki proti Jugoslovanom. Edino Dussich je izjavil, da ne odobrava teh činov, dočim so drugi molčali. Ta želja za vzpostavitev trgovskih zvez ima svoj razlog v tem, da je reška trgovina popolnoma propadla, trgovci pa so tik pred propadom. Prebivalstvo je brez hrane, d'Annunzio pa ne more plačevati svojih vojakov.

LDU Zagreb, 23. avgusta. »Domovina« poroča iz Bakra: Odkar je d'Annunzio sprožil svojo idejo o samostojni reški državi, ki naj se razširi na hrvatsko ozemlje, si prizadevajo Italijani, še bolj pa hrvaški odpadniki, da bi zapeljali naš narod. D'Annunzijeve agenti delajo s polno paro v naših občinah in nagovarjajo narod, da bi se izjavil za zedinjenje z reško občino, ki bo šla Hrvatoma na roko. Nagovarjajo jih tudi, da bi občine poslale deputacije na Reko, kjer bi jih sprejel d'Annunzio pod hrvatsko zastavo. Zgodilo naj bi se približno to, kar so storili Madžari leta 1868, ko se jim je z denarjem in agitacijo posrečilo pridobiti nekatere kraje, da so se navduševali za Madžare.

LDU Reka, 23. avgusta. D'Annunzio je izdal novo naredbo, po kateri se morajo vsi stanovalci izbranih družin (Jugoslovanov) nemudoma prijaviti pri poveljništvu, ki bo potem njihova stanovanja oddajalo v najem. Vsako kršenje se bo kaznovalo s strogo kaznijo. S to naredbo hočejo na Reki namestiti čimprej več Italijanov iz kraljevine. Vsak d'Annunzijeve vojak, ki odloži dobrovoljsko obleko, se oženi in stopi v civilni poklic na Reki. Mestna uprava gre takim ljudem na roko s tem, da jim takoj podeli meščanstvo, dočim Jugoslovane, stare reške meščane, gonijo iz mesta.

ZMAGA KOMUNISTOV V BELGRADU.

LDU Belgrad, 23. avgusta. Komunisti so snoči priredili v Belgradu veliko manifestacijo in obhod po mestu. Vzklikali so komunistični zmagi naglašajoč, da je belgrajska občina prišla v njihove roke.

POLJSKI MIROVNI POGOJI.

LDU London, 23. avgusta. (Brezlično.) Iz Varšave javljajo nastopne pogoje poljske vlade, da se sklene premirje: 1. Poljska dobi vsa ozemlja, kjer so Poljaki v večini. 2. Poljska zahteva popolno samoodločbo za vse narode, ki so bili nekdanj v stari Poljski, in 3. boljše izjave se morajo zadržati z dejstvi.

POLJAKI PRODIRAJO.

LDU Varšava, 23. avgusta. (Brezlično.) Frontno poročilo z dne 22. t. m.: Na severni fronti so čete naše I. armade končno veljavno premagale divizijo XV. sovjetske armade, ki je krila umik sovražnika. Po ljutih bojih so poljske čete zasledile Przasnysz, Szumek in Mlavo. S tem so odrezale sovražniku, ki beži v neredu, pot za umik. Glavne sile IV. sovjetske armade in njen konjeniški zbor so popolnoma odrezane. Plen je velikanski in postaja vedno večji. Vojni material in ujetniki še niso šteti. Samo naša 18. pehotna divizija je v bojih dne 21. t. m. ujela 5000 moč ter zaplenila 16 topov in 133 strojníc. Poznanjski oddelki, ki prodirajo vzdolž nemške meje, so zavzeli Soldau. Na vzhodni fronti se nadaljuje pod osebno vodstvom maršala Pilsudskega naše zmagovalno prodiranje proti severu. Dne 21. t. m. smo zavzeli Zambrow in Mazowieck ter prekoračili Narw. Na ozemlju Wysoko Litowsk je naša IV. konjeniška brigada razpršila sovražno topniško skupino, ki je imela 22 težkih topov, določenih za obstreljevanje Varšave. Topove smo zaplenili, moštvo pa ujeli. Povelje poveljnika 21. sovjetske divizije je odredilo, da se zažge tren in da dobi pehota konje. S tem hočejo pospešiti umik. Na južni fronti trajajo boji dalje. Naša zmagala na severni fronti se opaža tudi na južni fronti. Pri Lvovu se je sovražnik pričel umikati in je zapustil Stryj. Naša konjenica ga zasleduje do Buga.

LDU London, 23. avgusta. (Brezlično.) Po poročilih zaveznških vojaških izvedencev je poljska armada sicer izvojevala veliko zmago, vendar nevarnost pa še ni popolnoma odstranjena.

AMERIKA IN FRANCIJA.

LDU Reka, 23. avgusta. Po vesteh iz Pariza piše današnji »Temps«, da je ameriška vlada nezadovoljna s postopanjem Francije, ker ta noče zavzeti stališča napram ameriški noti, po kateri naj bi bili zavezniki izjavili svoje nazore glede teritorialne integralnosti Rusije izven Poljsko, Finsko in teritorije, ki bi morda pripadli Armeniji. List dodaja, da francoska vlada ničesar ne ve o tem institutu in da vlada med Parizom in Washingtonom popolno soglasje. Francoska vlada še nikoli ni podvzela česa takega, kar bi bilo naperjeno proti teritorialni integralnosti Rusije, kakor to trdi ameriška vlada. Kar

se tiče priznanja Wranglove vlade, Francija s tem na noben način ni hotela razkosanja Rusije.

Politične novice.

Boj za Koroško. Avstrijski Nemci so začeli nabirati denarne prispevke za koroški plebiscit. Iz tega se vidi, da ne zaupajo popolnoma moči Koschatovih popelk, s katerimi skušajo delati razpoloženje posebno med plebiscitno komisijo pa tudi med Korošci samimi. Zavedni in značajni slovenski Korošci se gotovo ne bodo dali premamiti ne od ganljivih Košatovih pesmic, o katerih vedo, da so z nemškim pavovim perjem nakiten slovenski narodno blago — ne od plesnivih avstrijskih kron, ki jih je po pet za en naš groš. Slovenski Korošec zaradi vlažnih nemških oči, ki so mu drugače vedno srdito in zaničljivo bliskale nasproti, ne bo prodal svoje duše in duše svojih potomcev. Dan glasovanja v coni A bo dan sodbe za avstrijsko nemštvo in nemštvo.

Socializacija premožnikov na Nemškem. Te dni so se v Essenu vršila pogajanja med zastopniki rudniških delodajalcev in delojemalcev. Pogajanj se je vdeležil tudi državni tajnik Hirsch, ki je izjavil, da je vlada odločena, ravnati v zmislu svoje izjave dne 5. avgusta v državnem zboru in preosnovati obrat v premožnikovih po načelih socializacije. V to svrhu se bo ustanovil odbor, v katerem bodo sodelovali delodajalci in delojemalci. Ta odbor bo sodeloval tudi pri razdelitvi premožnosti. Socializacijski odsek bo v kratkem podal določne predloge za socializacijo.

Samostojno-liberalna surevost. Iz D. M. v Polju: Ko so se v nedeljo 22. t. m. vračali naši Orli in Orlice od javne telovadbe Orla v Dolu, so jih srečali samostojni kmetje, ki so šli s svoje veselice v Zg. Kašlju. Naši so se peljali na petih vozovih, oni pa na enem. Pričeli so takoj z navadnim pozdravom »čuk«. Nato naši niso reagirali. Ko pa se njihov voz sreča z zadnjim našim vozom, na katerem je bil naraščaj, udarilo z bičevnikom po njih. Naši so takoj ustavili sprednje vozove, ker so se bali, da se naraščaju kaj ne zgodi. Dva izmed samostojnih sta medtem že skočila z voza z namenom, da bi udarila po vozu. Ta dva sta bila takoj od naših prijeta in voz obkoljen. Le samozvesti naših je zahvaliti, da se ni kaj hujšega zgodilo. Naši so le konstatirali, da so bili od »samostojnih« napadeni in, če bi hoteli, da bi jih prav pošteno pretepli, tako pa so jim pustili prosto pot z naukom, naj nas drugi pot pri miru pustijo kot mi njih. To je sad kulture, katero razširja prireditelj samostojne maškerade Bežjak v Zgornjem Kašlju.

Naša diplomacija. »Južarnji List« priobčuje uvodnik, v katerem biča našo diplomacijo, ki sklepa najvažnejše stvari, ne da bi vprašala narod in ne da bi smatrala za potrebno, da bi se ga vsaj izvestila o tem, kar mu je skuhalo v svojem tajinstvenem loncu. Državniki vseh narodov, pravi list, polagajo v resnih časih narodu svoje račune. Pri nas moramo vesti o »mali ententi«, v kateri naj sodeluje tudi naša država, črpati iz avstrijskih in nemških listov. »Naša diplomacija je tajinstvenejša od vseh, kar jih je kdaj bilo in po svoji tajinstvenosti prekaša celo zloglasne »črne kabinete«. Skrajni čas je, da nam naši diplomati pojasnijo, kakšno usodo nam krojijo. Kakšen je naš položaj nasproti Italiji, kaj je z arnavskimi napadi, kaj z intrigami na Koroškem, kaj z Reko? Kaj je končno z »malo entento«, ki naj bi ji bila član tudi Rumunija, a se ta sedaj s posredovanjem francoske diplomacije pogaja za prijateljstvo z Madžarsko? Neizvestnost nam že sega do grla in nas davi in duši.« — Tako zagrebški list. Mi bi le še dodali, da je tema, v kateri puščajo javnost naši diplomati, posebno dobrodošla državi sovražnim elementom, ki imajo tako najboljšo priliko, da ribarijo v kalnem in širijo vse mogoče vesti. Nikakor ne verjamemo, da bi bila tajinstvenost tista čudotvorna moč, ki bi diplomaciji zagotavljala njene uspehe. Saj bi morali biti drugače naši uspehi v zunanji politiki upravi izredni, a v resnici so mršavi, da je strah. Proč torej s tajinstvenostjo v diplomaciji, ki je nezmisljena, škodljiva in nedemokratična!

Obupen finančni položaj Nemčije. O tem poroča Henrik Ströbel (Berlin) v dunajski »Arbeiterzeitung«. Iz njegovih podatkov posnemamo da je znašal nemški državni dolg 30. junija t. l. 215 milijard proti 4½ milijarde l. 1914. Nemški državni proračun za leto 1920 izkazuje 53 milijard izdatkov in 27¼ milijarde dohodkov torej 25¼ milijarde deficita. Lani je imela Nemčija okroglo 74½ milijarde stroškov in 8834 milijard dohodkov, tedaj 65 milijard primanjkljaja. Lanski in letošnji primanjkljaji morajo kriti s posojili in to vključno temu, da je že uveljavljena oddaja premoženja in dohodkov. Vrh tega pa v gornjih vsotah niso še vpoštetih stroški za obnovo. Poročevalec zaključuje: »S tem se je doseda-

nja finančna in gospodarska politika izkazala kot nesposobna, da reši vprašanje obnove. Samo znižanje nenaravno naplajenih cen, samo krepka pomnožitev splošno potrebnih proizvodov more gospodarsko življenje in državne finance zopet uravnati. To je pa mogoče le s temeljito socializacijo in z uvedbo najnujnejšega smotrenega gospodarstva.«

Dnevne novice.

Prevalje. Delavski tabor prigodom 25 letnice Kat. del. društva je preložen na poznejši čas.

V Stari cerkvi pri Kočevju še danes nimamo slovenskega poštnega pečata. Prosili bi poštno ravnateljstvo, da bi vendar preskrbelo pečat, da bi se nam vsaj Kočevjari ne smejali.

Objava glede uvoza. V današnjih »Službenih Novinah« je priobčena naredba gospodarsko-finančnega komiteja, s katero se dovoljuje uvoz vsega onega pri uvozu zabranjenega blaga, glede katerega se nesumljivo dokaže, da je bilo naročeno, še predno je stopila v veljavo naredba ministrskega sveta o zabranitvi uvoza, t. j. pred 23. marcem t. l. Vskado, ki ima take naročilne pogodbe in obveznosti, mora v roku 15 dni od dneva priobčenja te navedbe v »Službenih Novinah« pri generalni direkciji carine v Belgradu vložiti z zadostnimi dokazi podprto prošnjo. Po preteku tega roka vložene prijave se ne bodo sprejemale in tudi na prijave, ki so bile vložene brez naročbo zadevajajočih dokumentov se ne bo oziralo. Prošnje oddane na pošti proti povratnemu receptu vsaj petnajsti dan po priobčenju navedbe o dovolitvi uvoza zabranjenega blaga, smatrale se bodo za pravočasno vložene. V razpisu je istočasno z naredbo komiteja priobčen tudi postopek pri carinenju tega blaga. Ko ga carinarnice prejmejo, postopali bodo po njem.

Povratak ženskih redovnic na Francosko. Več francoskih mest je po vojski že pozvalo ženske redovnice nazaj, ne da bi počakala na izpremembo zadevnega zakona. Tako n. pr. je mesto Calais poklicalo sestre sv. Petra, ki so bile pred petnajstimi leti odšle v prognanstvo, ker se posvetne strežnice niso obnesle.

Kamniški »Sokol« je za svojo prireditel v nedeljo 15. t. m. vse mesto dekoriral z dičnimi plakati, ki so vzbujali občo pozornost, posebno še, ker so se gospodje v svoji mrzlični nervoznosti radi velikih priprav izkazali kot skrajno slabi naravoslovci tako, da jim je namesto malega sokoliča vzrastle na plakatih krasen planinski — orel. Gospodje, kakor smo vam zadnjič radi pustili vaše veselje nad križem na orlovskih plakatih, ki ga ni bilo, tako vam tudi te vaše male nezgode ne zamerimo. — Nerazumljivo pa nam je, kako so se mogli nekateri člani tega »kulturnega« elementa Jugoslavije tako ponižati, da so hodili prosit za tiste kroje, o katerih smo nedavno brali, da so ukradeni. — Seveda, kadar gre za tako krasno prireditev — škoda le, da so jo zaključili pretepi po kamniških ulicah — se vsa njihova načelnost neha.

Novi judovski milijonarji. V Ameriki štejejo v zadnjem času 20.000 novih milijonarjev in od teh je 19.000 judov.

Apno in opeka cenejša. Dunajska mestna občina je potom svojih konkurenčnih podjetij za proizvajanje opeke in apna dosegla, da se je znižala cena opeki od 2500 K za 1000 opek na 2000 K in od 240 K za 100 kg apna na 180 K.

Nova šola. S prihodnjim šolskim letom pride v Nemški Avstriji do veljave nova šolska metoda, vpeljala se bo na splošno takozvana »šola delavnica«. Otrok se ne bo učil toliko iz knjig kot z delom, samostojnim ustvarjanjem, risanjem, zidanjem, modeliranjem, delom v prosti naravi itd. Mesto teorije takoj praksa. Ta metoda je baje zato prikladnejša, ker je zabavnejša in otrokovo zanimanje neprestano veže.

Telesna vzgoja v šoli. Novi avstrijski učni načrt za ljudsko šolo določa, da morajo učenci v prvih dveh razredih telovaditi vsak dan najmanj 20 minut, v 3. razredu pa vsak dan najmanj pol ure. V 4. razredu morajo telovaditi trikrat na teden po eno polno uro. Telovadba se mora čim več mogoče vršiti na prostem, zato mora imeti vsaka šola v bližini primerno vežbališče. Razen prave telovadbe se bodo gojile domače igre in plesi s petjem ter tekmovalno borjenje. Vsak teden je eno popoldne porabiti za izlete in igre na prostem. Telovadba je obvezna za vse otroke (razen če jo prepove zdravnik), in sicer za oba spola enaka. Za izobrazbo telovadnih učiteljev se vrše na vseh avstrijskih univerzah tečaj. — S to preosnovno telesne vzgoje v šoli so vsi zadovoljni; le to po pravici očitajo učnemu načrtu, da je telesni vzgoji zapostavil toliko važnejšo naravno vzgojo: nasproti 3 telovadnim uram je določena za verouk samo ena ura na teden! To ni samo nerazumno in škodljivo, ampak tudi poniževalno za človeka, ki mu prisojamo še drugo življenje nego

tisto, ki ga pozna tudi žival. Zdravo telo brez zdrave duše je žalostna in nestalna tvorba brez prave vrednosti.

Kaznovan pretepač. Bradeško Anton je obtožen, da je dne 13. maja 1920 zvečer počakal na Botajnovem Jurja Demšarja, s katerim je bil že od Velike noči sprt, ga napadel s kolom ter ga udaril z njim večkrat po glavi tako, da se je Demšar nezavesten in okrvavljen zgrudil na tla. Demšar je prestregel udarec z roko in se branil z nožem proti Bradeški ter ga z nožem sunil v levo roko, toda po večkratnih udarutih s kolom se je zgrudil na zemljo. Že pred nekaj leti je Bradeško nekoga lahko poškodoval. Je zelo nagla jeze. Bradeško izjavi, da je dobil rano na levi roki s tem, da se je nataknil na žebelj. Sodba: 3 tedne ječe.

Valute. Dne 23. avgusta na zagrebški borzi: 1 dolar 102 K; 100 carskih rubljev 128 K; 100 francoskih frankov 672 K; 1 napoleonor 380 K; 100 nemških markov 200 K; 100 rumunskih lejev 222 K; 100 italijanskih lir 485 K.

Ljubljanske novice.

Ij Glasbena Matica. Vpisovanje gojencev v konservatorij in v glasbeno šolo se bo vršilo od 1. do 15. septembra. Izvzemši nedelje in praznike vsak dan od 9. do 12. ure in popoldne od 3. do 5. ure v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica št. 8, I. nadstr.

Ij Vsprejemni izpiti za vstop v konservatorij in v dramatično šolo se bodo vršili v dneh 10., 11. in 13. septembra.

Ij Prekoračenje demarkacijske črte. De Filippo Rad Vittorio Giuseppe in De Filippo Rosa Marija iz Avronzo pri Bel-lunu v Italiji sta prišla v Jugoslavijo brez dovoljenja jugoslovanske oblasti. Policija je naložila vsakemu 150 kron globe oziroma 7 in pol dni zapore.

Ij »Pošteni« ljudje. Mladi Janko Pro-linar je vozil v otročjem vozičku svojega bratca po Slovenskem trgu, iz vozička je padel beli prt, čez nekaj minut je zapadel Janko, da ni več prta na vozičku; iskal ga je, toda dobil da ni več, ker ga je medtem gotovo kak »poštenjak« pobral in odnesel.

Ij Razgrajenje na Bleiweisovi cesti. Jože M. iz Bukovce, ki dela v Ljubljani, se je v soboto 21. t. m. močno napil in je razgrajal in kričal po Bleiweisovi cesti. Prišel je stražnik in ga odvedel na policijo spat, kjer so mu naložili 200 kron globe.

Ij Za krpanje hlač je zahteval nek krojač 70 kron. Stranki se je zdelo to odveč, ruško in se je pritožila na verižniški urad, kjer so po izvedencu ugotovili, da je za krpanje in likanje hlač, kar traja največ dve uri, zadosti 30 kron.

Razne novice.

r Čudovita tatvina. Tatovi so vplinili v laboratorij univerzitetne klinike v Berlinu in ukradli 175 steklenic najhujšega strupa, ki je brez barve in brez duha in od katerega zadostuje samo pet tisočink grama, da usmrti človeka.

Amerikanski milijonarji imajo tudi svojo »darovalno sezijo«. Lastnik velike tvornice za Kodakfotoparate, George Eastman, je baš te dni daroval 5 milijonov dol. za Rochesterensko univerzo in sicer za zgradbo medicinske fakultete. K temu je pridral Rockefeller malenkost 5 milijonov. Za to vsoto hoče ustanoviti rektor Rochesterškega vseučilišča medicinsko fakulteto, ki ji ne bo para na svetu. Še kor kažejo načrti, bo novo vseučilišče še lepše ko svetovno znana medicinska fakulteta in zavod Johna Hopkinsa v Baltimoru. Podoba je, da ameriški milijonarji umevajo tudi socialne potrebe svojega naroda. Eastman (Kodak) je daroval že svojemu mestu več ko 31 milijonov dolarjev, od tega 6 milijonov za šole in obrazbo svojih nameščencev, milijon je dal za zgradbo tehnološkega zavoda v Massachusettsu, zgradil je trgovsko zbornico v Rochesteru in stavi danes za 4 milijone glasbeno šolo. — Dolar se giblje in sicer po pravi poti. Slovenski milijonarji pokažite, da ne zaostajate za Amerikanci glede plemenitosti srca! Zdi se, da bo klic ostal glas vprijočega v puščavi! Slovenski milijonarji ne dajo niti facka za socialne potrebe ljudstva.

Žetev na Francoskem. »Petit Parisien« poroča, da je francoska žetev slabše izpadla, kakor so prvotno mislili. Skupno žetev cenijo na 51 milijonov stotov žita, ki bo dalo 40 milijonov stotov moke. 16 milijonov stotov moke je že kupljenih za prihodnje leto v inozemstvu, tako da mora Francija kupiti še 20 milijonov stotov.

Širite »Večerni list«!

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.